

kan der være Spørgsmaal om Betimeligheden, og da kunne der tages Hensyn, som ikke kunne tages ved Afgjørelsen af det første Spørgsmaal. Hvad nu angaaer Forholdet til § 83 da bestemmer denne Paragraph, at Ingen paa Grund af sin Troesbekjendelse kan berøves Adgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder. Der spørges altsaa først, om det er en borgerlig eller politisk Rettighed, hvortil her kan gives Adgang under en indskrænkende Betingelse, og der kan endvidere spørges om det er en borgerlig eller politisk Rettighed, hvad hiin Betingelse angaaer, at bestemme sine Børns Opdragelse. At indgaae Ægtefæber saaledes som Ægtefæber hidtil have kunnet indgaaes hos os er efter min fulde Overbeviisning saaledes som det ogsaa er udtalt i Resolutionen ikke nogen reen borgerlig Rettighed, fordi hos os Ægtefæber ikke ligefrem kunne indgaaes uden Bivelse, og den, der indgaaer et Ægtefæb, træder altsaa derved i et bestemt Forhold til Kirken og kræver af denne en Sanction, og det er en simpel borgerlig Pligt. Det er vistnok en simpel borgerlig Rettighed at indgaae Ægtefæb, men at forlange enhver Form af Ægtefæber sanctioneret af Kirken er ikke en simpel borgerlig Rettighed, og vi ville maaskee ogsaa paa andre Maader komme i Forlegenhed, naar vi ville søge at gennemføre denne Sætning. I det man indgaaer et blandet Ægtefæb udøver man ikke nogen borgerlig Rettighed, og kræver det Troesksamfunds Sanction dertil, inden hvilken man selv lever; men man træder i Forhold til en anden Kirke og forlanger af denne, at den ogsaa skal indlade sig paa dette Forhold, og skal indtil en vis Grad billige det, og det er man simpelthen ikke berettiget til. Med Hensyn dernæst til Børnernes Opdragelse er her Spørgsmaal om at tage en Bestemmelse, ikke blot for sin egen Person, men ogsaa for Andre, og saa nær det ogsaa staaer i Forbindelse med hvad der er statueret i Grundloven, følger det ingenlunde umiddelbart deraf, og det saa meget mindre, som det er et Forhold, som nødvendigvis, hvilket ogsaa er erkjendt ved det Forslag, vi idag have hørt, kræver en Regulering. Naar der nemlig siges, at der ikke knyttes en saadan Betingelse til

Bevillingen om Børns Opdragelse, opstaaer naturligtvis det Spørgsmaal, hvem har, da at bestemme Børnernes Opdragelse; thi derfor indeholder vor hidtilværende Lovgivning ingen Regel. Denne Bestemmelse skal ikke tages af en Enkelt, men skal tages af Lo, som ogsaa i saa Henseende maae antages at staae paa et hoist forskjelligt Standpunkt, da de selv tilhøre forskjellige Bekjendelser. Der maa altsaa være en Regel, hvorefter dette skal ordnes, for at Bestemmelserne i ethvert Tilfælde kunne komme til Opfyldelse, og jeg kan ikke erkjende, at det, som staaer i Grundlovens § 83, indeholder, at det er en simpel borgerlig Rettighed at fordre af en bestemt Confession, ikke blot af Lutheranere, men ligesaavel af Catholiker som af Mosaiterne selv, at de med Medlemmerne af andre Confessioner skulle indlade sig i et bestemt Forhold. Det følger ikke umiddelbart af Grundloven, at Vedkommende skulle have Ret til selv at tage Bestemmelse om Børnernes Opdragelse, hvorfor ingen Regel hidtil er givet. Derfor kan jeg ikke ansee mig berettiget til at betragte de tidligere Lovbestemmelser som ophørte; men var jeg da berettiget til paa den anden Side at lade den specielle Bevilling, som hidtil har været krævet, bortfalde? Med Hensyn hertil skal jeg bemærke, hvad jeg før sagde, at disse Bevillinger udstedes ad mandatum; det var altsaa givet, at slike Bevillinger udstedes uden noget specielt Hensyn og uden nogen Prøvelse af de særlige Forhold, og jeg troer derfor, at da Hans Majestæt efter Grundloven har Lov til at give Bevillinger som hidtil, kunde jeg vel tilraade Hans Majestæt at generalisere denne Bevilling derhen, at Bevillingen var givet for alle disse Tilfælde. Dette med Hensyn til det formelt Juridiske ved Sagen. Jeg gaaer nu over til den anden Side af Sagen, nemlig Spørgsmaalet om Bestemmelsens reelle Bessaffenhed. Jeg skal derstrax udtale, at det ikke blot ingenlunde er, men aldrig har været min Tanke, at hiin Bestemmelse for Fremtiden vilde vedblive som Lov at bestaae i Danmark, men jeg har allerede engang før hast Leilighed til at omtale, at medens jeg ingenlunde har vejet tilbage for at give Grundloven Følge, naar jeg troede at Følgen umiddelbart var givet i Grundlo-